

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНОГО ВУЗУ

Кострікова Ю.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія

В роботі розглядаються можливості використання інтерактивних методів освіти під час навчання студентів-медиків. Обговорюється ефективність використання різних форм навчання, їх вплив на формування свідомої особистості.

Ключові слова: інтерактивні методи, навчально-виховна робота, ефективність навчання.

Інтеграція українського суспільства в світовий економічний та культурний простір характеризується стрімким зростанням об'єму наукової інформації у всіх галузях знання, де активація пізнавальної діяльності, безперервний професійний зріст майбутнього лікаря займають одне з провідних місць.

Один зі шляхів підвищення ефективності підготовки майбутніх лікарів на сучасному етапі – цілеспрямоване формування їх пізнавальної діяльності та самостійності, так як робота в умовах напруженого ринку праці вимагає наявності конкурентоздатних спеціалістів, які мають такі якості як: професійна мобільність, готовність до безперервного пошуку, цілеспрямованість, глибокі знання в обраній сфері діяльності. Досягнути цього неможливо без активного, зацікавленого, творчого відношення індивіду, без міцних теоретичних знань, вмінь, практичних навичок, значимих в майбутній професійній діяльності лікаря.

Тому підвищення рівня пізнавальної діяльності та самостійності майбутніх лікарів, формування їх як суб'єктів професійно-творчої діяльності є однією з актуальних проблем сучасної освіти в вищих навчальних закладах.

Спочатку, поняття «метод навчання» сприймалося доволі спрощено та вміщувало лише варіант подання навчального матеріалу. Зараз, поняття «метод» вказує на існування визначеного способу досягнення мети в навчально-виховному процесі шляхом організованої, впорядкованої педагогічної діяльності. Вибір методу викладання залежить від навчальної дисципліни, дидактичних цілей та задач, змісту навчального матеріалу, навчально-методичної бази вузу.

Одним з методів, що є конкурентоздатним в процесі навчання є інтерактивний метод, що являє собою освіту, засновану на психології людських взаємовідносин та взаємодій. В діяльності викладача при цьому головне місце займає група студентів, що взаємодіють між собою шляхом обговорення питань, сперечаються та погоджуються, стимулюють та активізують один одного. Під час використання інтерактивних методів, сильніше за все діє на інтелектуальну активність дух змагання, котрий проявляється, коли особи колективно шукають істину. Діє й такий психологічний феномен, як зараження, коли думка, промовлена сусідом, може викликати як зародження аналогічної, так і зовсім протилежної ідеї.

Під час таких занять від викладача вимагається більше активності та творчості, ніж при звичайному навчальному процесі. Форми участі викладача можуть бути різноманітними, але повністю виключають процес нав'язування власної думки студентам. Найкращим, вважається тонко розраховане керування ходом дискусії через підняття проблемних питань, що вимагають продуктивного мислення.

До методів інтерактивної освіти відносяться: евристична бесіда, метод дискусії, «мозкова атака», метод «круглого столу», «ділової гри» та ін.

Евристична бесіда. Цей метод отримав назву від системи навчання, відомої ще за часів Сократу – «евристика» (гр. – знаходжу, відкриваю). Він, шляхом точно сформульованих питань та прикладів, підбурював учнів прийти до самостійної вірної відповіді. За своєю психологічною природою, евристична бесіда – це колективне мислення або бесіда, як пошук відповіді на

проблему. В педагогіці, цей метод прийнято вважати методом проблемного навчання. З точки зору виховання майбутніх лікарів, евристичний метод навчання цікавий тим, що в бесіді пошук перетворюється на колективний, де відбувається обмін думками, різними варіантами проміжних рішень, коли студенти відшуковують істину у взаємодії та взаємній допомозі, активуючи мислення один одного. Ці процеси, в майбутньому стануть у пригоді лікарям під час взаємодії з колегами сумісних спеціальностей, хворими, та їх родичами. Слід мати на увазі, що даний метод базується на наявності у студентів визначеного базового рівня знань та навичок, тому може бути використаний на більш старших курсах. Дуже важливим є вірне формулювання питань: вони повинні бути логічно пов'язані, відповідати рівню розвитку студентів, не повинні підказувати відповідь. Питання задається всій групі. Необхідно вчасно виправляти, уточнювати, доповнювати відповідь. Бесіда – складний метод, який потребує напруження сил, відповідних умов, майстерності викладача, який уважно слухає відповіді, вірні – заохочує, невірні – коментує та уточнює.

Дискусія, як метод інтерактивного навчання, успішно використовується в системі навчальних закладів Заходу. Сутність полягає в обміні точок зору з приводу обраної проблеми. Це активний метод, що дозволяє навчитися відстоювати свою точку зору та слухати інших.

Метод дискусії використовується в групових формах занять: на семінарах-дискусіях, співбесідах по обговоренню результатів виконання завдань на практичних та лабораторних заняттях. На лекції дискусія в повній мірі розгорнутися не може, але дискусійне питання, що викликало одразу декілька різних відповідей з аудиторії, створює атмосферу колективного роздуму та готовності слухати викладача.

Дискусія на семінарському занятті потребує продуманості та ґрунтовної попередньої підготовки студентів. Потрібні не тільки глибокі знання, але й наявність у студентів вміння висловлювати свої думки, чітко формулювати питання, наводити аргументи та ін.

Метод «мозкової атаки». Являє собою пошук відповіді спеціалістів на складну проблему шляхом інтенсивних висловлювань різноманітних ідей, здогадок, випадкових аналогій, що спадають на думку. Золоте правило мозкової атаки – нічого з промовленого учасниками не ставити під сумнів, не критикувати, а забезпечити повну свободу висловлювання ідей. Така психологічна свобода дозволяє не боятися ставити себе в незручне становище недоречною реплікою, здатися смішним. В такій обстановці народжуються самі божевільні ідеї, багато з яких потім можуть бути відсіяні, але раптово виникає те, що необхідно для вирішення цієї проблеми.

Метод «круглого столу» використовується для підвищення ефективності засвоєння теоретичних проблем шляхом розгляду їх в різних наукових аспектах, за участю спеціалістів різного профілю. Так існує досвід проведення суспільних занять із студентами різних вузів, коли проблема розглядається з двох точок зору, наприклад, педагогічної та медичної. Головне, обрати загальну тему, що входить до програми як педагогів, так і медиків.

Метод «ділової гри». Сутність цього методу полягає в учбовому моделюванні ситуацій тієї діяльності, якій необхідно навчити студентів, щоб на моделях, а не на реальних об'єктах навчати майбутніх спеціалістів, виконувати відповідні до професії функції.

Ділова гра, надав студенту реальну ситуацію в ролі конкретної діючої особи (хірурга, реаніматолога) змушує його мислити конкретно та предметно, з чіткою метою досягнути реального результату. Ця обставина загострює увагу, робить мислення більш зібраним, а значить, сприяє кращому засвоєнню. Метод є одним з найважливіших інструментів навчально-виховного процесу, що сприяє підвищенню його продуктивності за умови, що він обраний вірно, тобто відповідає меті, задачам, формам організації навчання. Всі методи є продуктивними в тому випадку, якщо існує педагогічний взаємозв'язок між викладачем та студентами.